

עדכוני פסיקה מועד דצמבר 2025

בתי משפט – פסלות שופט

סעיף 77א(א) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984:

עילות פסלות

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

עפ"ס 58027-03-25 פלוני נ' פלונית: האם הכנת טיוטת פסק דין ופרסומה בשוגג מהווה פסילת המותב?

במהלך ההליך פורסמה בטעות אנוש טיוטת פסק דין (לא סופית ולא חתומה). המערער טען שטעות כזו יוצרת חשש שהשופט כבר "החליט מראש", ולכן ביקש לפסול את המותב מלדון בהליך אחר בין אותם צדדים.

ההלכה – פרסום טיוטה בשוגג לא מהווה חשש למשוא פנים ועל כן לא קמה עילת פסלות.

במידה ובעל דין רוצה לערער עם הפגם שבפרסום עליו להגיש הליכי ערעור מתאימים על החלטות ביניים או על פסק הדין, אך לא ניתן במקרה זה להגיש בקשה לפסלות. שימו לב – במידה והטיוטה שפורסמה נמחקה וההליך ממשיך להתנהל יתכן שתהיה הצדקה להעביר את ההליך למותב אחר ולו מטעמים של מראית פני הצדק.

בתי משפט – פסלות שופט

סעיף 77א(ג) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984:

עילות פסלות

77א. (ג) החלטת שופט או בית משפט לפי סעיף זה תהיה מנומקת, ורשאי בעל דין לערער עליה לפני בית המשפט העליון; בערעור ידון נשיא בית המשפט העליון, או מותב של שופטי בית המשפט העליון, או שופט אחד, הכל כפי שיקבע הנשיא.

עפ"ס 13568-05-25 פלונית נ' פלונית: האם ניתן לערער על החלטה לבקשת פסלות שנדחתה על הסף (מבלי לדון

בה לגופה), בשל אופן ניסוח פוגעני ובוטה?

השופט שאליו הופנתה הבקשה לא דן בה לגופה (לא בדק אם יש חשש למשוא פנים), אלא דחה אותה על הסף, בגלל אופן ניסוח פוגעני ובוטה של הבקשה.

ההלכה – כיוון שבבקשת הפסלות נדחתה על הסף עקב ניסוח פוגעני – לא ניתנה החלטה לגופה של טענת הפסלות. מכאן, שלא ניתן גם לערער עליה בהתאם לערעור על החלטת פסלות שופט בהתאם לנקבע בסעיף 77א(ג).

בתי משפט – צדדים להסכם בוררות

סעיף 4 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

חילופי צדדים ובוררים

4. הסכם בוררות וסמכותו של בורר על פיו כוחם יפה גם לגבי חליפיהם של הצדדים להסכם, וסמכותו של בורר על פי הסכם בוררות מוקנית גם לבורר חליף, והכל כשאין כוונה אחרת משתמעת מן ההסכם.

רע"א 66369-02-25 תאי השקעות וסחר בע"מ נ' גדעון פישמן ו-29 את: האם ניתן לצרף להליך הבוררות חברה

נפרדת שלא חתומה על הסכם הבוררות?

כידוע, הליך הבוררות מבוסס על הסכמה בין הצדדים, ולכן הכלל הוא שרק מי שהסכים לבוררות הוא זה שגם מחויב לה.

לכלל זה ישנם חריגים:

1. **מעגל ראשון** – הסכמה משתמעת: אם מהחזרה ומהיחסים בין הצדדים ברור שאותו גורם התכוון והסכים בפועל להיות חלק מהבוררות גם אם הוא לא חתום טכנית.
2. **מעגל שני** – חליף: כאשר מדובר במישהו שנכנס לנעליו של צד שחתם יורש / רוכש / מי שקיבל זכויות וחובות מהצד החתום – אזי הוא מחויב כמו הצד המקורי.
3. **מעגל שלישי** – התחמקות לא הוגנת: מצב שבו אדם או חברה קשורים מאוד לצד שחתם – בפועל הם היו מעורבים, נהנו, פעלו או שלטו אבל כשהגיעה הבוררות נטען כי אין לאדם או לחברה קשר לבוררות. כלומר, ניסיון להתחמק מבוררות בטענות טכניות, למרות שהייתה בניהם הסכמה מהותית.

במידה ומי שמבקשים לצרף לבוררות היא חברה נפרדת, שמופרדת מהצד החתום ע"י מסך ההתאגדות אז לא ניתן לצרף אותה לבוררות ללא הצדקה.

ההלכה – על מנת לצרף חברה נפרדת שלא חתומה על הסכם הבוררות, יש להרים את מסך ההתאגדות לפי סעיף 6 לחוק החברות, וניתן לעשות זאת בזהירות ורק על בסיס תשתית עובדתית רצינית.

בתי משפט – עיכוב הליכים בגין תניית בוררות זרה

סעיף 6 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

עיכוב הליכים על פי אמנה בין-לאומית

6. הוגשה תובענה לבית משפט בסכסוך שהוסכם למסרו לבוררות וחלה על הבוררות אמנה בין-לאומית שישראל צד לה והאמנה קובעת הוראות בענין עיכוב הליכים, ישתמש בית המשפט בסמכותו לפי סעיף 5 בהתאם לאותן הוראות ובכפוף להן.

רע"א 49207-07-25 שטאנג בניה והנדסה בע"מ נ' Slutskvodokanal Utility Unitary Enterprise: האם יש לאכוף תניית בוררות זרה, למרות טענת החברה הישראלית שלפיה לא תוכל לקבל שם משפט הוגן – ובשל כך לעכב את ההליך בישראל ולבטל את הצו הזמני שמונע את מימוש הערבות הבנקאית?
בית המשפט העליון קבע:

- אין להתערב בהחלטה לעכב את ההליך – תניית הבוררות הזרה נאכפת, וההליך בישראל יישאר מעוכב. בקשת רשות הערעור בעניין זה נדחתה.
- כן נפלה טעות בביטול הצו הזמני באופן אוטומטי – גם כשיש בוררות זרה ועיכוב הליכים, לבית המשפט יש סמכות לדון בסעד זמני.
- לכן, החלטת ביטול הסעד הארעי בוטלה, והתיק הוחזר לבית המשפט המחוזי כדי שיבחן לגופו האם יש מקום לתת צו מניעה זמני, לפי סיכויי ההליך ומאזן הנוחות.

ההלכה – אין להתערב בהחלטה לעכב את ההליך.
עם זאת, תניית בוררות זרה לא שוללת מבית המשפט סמכות לתת סעדים זמניים גם אחרי שעוכב ההליך ונשלח לבוררות.
בית המשפט רשאי להתערב כדי להגן על זכויות הצדדים ולשמור על הליך בוררות תקין.

בתי משפט – ביטול פסק בוררות

סעיף 24 לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

ביטול פסק בוררות

24. בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה – בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה: [...]

רע"א 66946-01-25 מפעלות ייזום פרויקטים ובניה (תמ"א 38) בע"מ נ' גבריאל בלמס בע"מ: האם יש לבטל חלקים מפסק הבוררות השני משום שהוא סותר פסק בוררות קודם שאושר כפסק דין, ומשום שהבורר הוסיף ריבית והצמדה באמצעות "תיקון פסק" לפי סעיף 22 לחוק, אף שהסוגיה כבר הוכרעה בפסק עצמו?
בית המשפט העליון קבע:

- אין להתערב בביטול החלק שסתר את הפסק הראשון: פסק הבוררות הראשון אושר והפך לפסק דין חלוט.
- פסק הבוררות השני סתר אותו (בסוגיית ההצמדה), ולכן דינו להתבטל מחמת פגיעה בתקנת הציבור.
- אין להתיר "תיקון" של הפסק להוספת ריבית והצמדה: סעיף 22 מאפשר תיקון רק של השמטה/טעות סופר; כאן הבורר כבר דן והכריע בסוגיה, ולכן אינו רשאי לחזור בו באמצעות תיקון.

ההלכה – פסק הבוררות השני לא יכול לסתור פסק חלוט, והבורר לא רשאי לשנות הכרעה מהותית שלו במסווה של תיקון.

מקום בו פסק בוררות סותר פסק דין חלוט, לרבות פסק-דין המאשר פסק בוררות קודם, הדבר עשוי להקים עילה לביטולו – וכאשר נסותרות בפסק בוררות קביעות פוזיטיביות שבפסק דין חלוט באופן שלמעשה מרוקן את אותו פסק דין מתוכן, פסק הבוררות אף מנוגד לתקנת הציבור.

בתי משפט – ביטול פסק בוררות והעברת בורר מתפקידו

סעיפים 11, 24(3) לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

העברת בורר מתפקידו

11. בית המשפט רשאי להעביר בורר מתפקידו באחד המקרים האלה:
 - (1) נתגלה שהבורר אינו ראוי לאמון הצדדים;
 - (2) התנהגותו של הבורר במהלך הבוררות גורמת לעינוי דין;
 - (3) נבצר מהבורר למלא את תפקידו.

ביטול פסק בוררות

24. בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה – בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה:
 - (3) הבורר פעל ללא סמכות או שחרג מהסמכויות הנתונות לו לפי הסכם הבוררות;

רע"א 38449-03-25 מאיר סמאט נ' תנופה (ש.ה.פ.) ייזום פרויקטים בע"מ: האם ניתן להעלות עילות ביטול עצמאיות שלא כלולות בסעיף 24 לחוק הבוררות במסגרת בקשה לביטול פסק הבוררות?
נטען על ידי אחד הצדדים כי הבורר חרג מסמכותו באופן היוצר חשש למשוא פנים. האם הדבר נכלל בעילות הקבועות בסעיף 24 לחוק הבוררות והאם ניתן לערער על כך?

ההלכה – בית המשפט העליון קבע כי רשות ערעור על החלטות בעניין ביטול פסק בוררות תינתן רק במקרים חריגים המעוררים שאלה עקרונית או שיקולי צדק.

נקבע כי טענות הנוגעות ליישום הדין, להכרעות עובדתיות או לשקילת ראיות אינן מהוות עילות לביטול פסק הבוררות.

טענות לפסלות בורר לאחר מתן הפסק נבחנות רק לפי עילות הביטול שבחוק, ודחייתן על ידי הערכאה הדיונית היא קביעה עובדתית שאינה ניתנת לערעור.
עילות הביטול שבחוק הבוררות הן מצומצמות, וייעודן אינו להפוך את בית המשפט לערכאת ערעור על בורר, אלא להבטיח הליך תקין, הוגן וחסר פגמים מהותיים.

בתי משפט – העברת בורר מתפקידו

סעיפים 11, 24(3) לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

העברת בורר מתפקידו

11. בית המשפט רשאי להעביר בורר מתפקידו באחד המקרים האלה:
 - (1) נתגלה שהבורר אינו ראוי לאמון הצדדים;
 - (2) התנהגותו של הבורר במהלך הבוררות גורמת לעינוי דין;
 - (3) נבצר מהבורר למלא את תפקידו.

ביטול פסק בוררות

24. בית המשפט רשאי, על פי בקשת בעל-דין (בחוק זה – בקשת ביטול), לבטל פסק בוררות, כולו או חלקו, להשלימו, לתקנו או להחזירו לבורר, מאחת העילות האלה: [...]

רע"א 57081-03-25 ארכוד שיר 1 בע"מ נ' שני אשכנזי: האם החלטות דיוניות של בורר במהלך ניהול הליך הבוררות עשויות לבסס עילה להעברת הבורר מתפקידו לפי סעיף 11(1) לחוק הבוררות, מחמת חשש ממשי למשוא פנים או פגיעה במראית פני הצדק; והאם טענות מסוג זה מצדיקות מתן רשות ערעור על החלטה הדוחה בקשה להעברת בורר מתפקידו?

בית המשפט העליון קבע כי רשות ערעור בענייני בוררות, לרבות על דחיית בקשה להעברת בורר מתפקידו, תינתן רק במקרים חריגים המעוררים שאלה עקרונית או חשש ממשי לעיוות דין, תוך הימנעות מהתערבות במהלך הליך הבוררות.

נקבע כי העברת בורר לפי סעיף 11(1) תיעשה רק בהתקיים חשש ממשי למשוא פנים במבחן אובייקטיבי. תחושת אי-אמון סובייקטיבית או טענות להתנהלות דיונית שגויה אינן עומדות ברף זה.

הפסיקה הכירה בשלושה מצבים חריגים בלבד שבהם ניתן לסטות מהמבחן האובייקטיבי של חשש ממשי למשוא פנים, ולהידרש למראית פני הצדק או לחשש הסביר מנקודת מבט סובייקטיבית:

1. כאשר קיימת פגיעה מוחשית וברורה במראית פני הצדק;
2. כאשר קיימת עמימות עובדתית ממשית באשר להתנהלות הבורר;
3. כאשר חזקת מקצועיותו של הבורר אינה מספקת להבטחת תקינות ההליך.

החלטות דיוניות של בורר, אף אם נפלה בהן טעות, אינן מלמדות כשלעצמן על משוא פנים ואינן מקימות עילה להעברת הבורר.

במקרה הנדון נקבע כי הבורר בחן מחדש ואף תיקן את החלטתו, ומשכך לא מתקיים חשש ממשי למשוא פנים.

ההלכה – טענות בדבר טעויות בהחלטות דיוניות של בורר, גם אם הן משמעותיות, אינן מקימות עילה להעברת בורר מתפקידו לפי סעיף 11(1) לחוק הבוררות.

העברת בורר תיעשה רק מקום שבו מתקיים חשש ממשי ואובייקטיבי למשוא פנים, בנסיבות חריגות וחמורות – ולא כתחליף לערעור על החלטות ביניים במסגרת הבוררות.

בתי משפט – סמכויות העזר של בית המשפט בבוררות

סעיף 16(א) לחוק הבוררות, התשכ"ח-1968

סמכויות-עזר של בית המשפט

16. (א) בעניינים הבאים נתונות לבית המשפט לגבי בוררות הסמכויות למתן סעד הנתונות לו לגבי תובענה שהוגשה לפניו:

- (1) הזמנת עדים, פסיקת שכרם והוצאותיהם;
- (2) נקיטת אמצעי כפיה וענישה כלפי עד שלא נענה להזמנה של הבורר או של בית המשפט, או שסירב להעיד;
- (3) גביית עדות מיד או מחוץ לתחום השיפוט;
- (4) תחליף המצאה של הודעות או מסמכים לבעלי-הדין;
- (5) עיקול נכסים, עיכוב יציאה מן הארץ, ערובה להמצאת נכסים, מינוי כונס נכסים, צו עשה וצו לא תעשה.

רע"א 26220-12-24 שמואל דוד כהן נ' מרכז מוסדות סאטמאר בני ברק: האם בית המשפט מוסמך להעניק סעד זמני מכוח סעיף 16(א)(5) לחוק הבוררות גם בטרם מונה בורר בפועל, והאם בנסיבות העניין היה מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי שדחתה בקשה לסעד זמני של פינוי – בין היתר בשל חוסר תום לבם של המבקשים?
בית המשפט העליון הדגיש כי התערבות בהחלטות לפי סעיף 16 לחוק הבוררות תיעשה רק במקרים חריגים המעוררים שאלה עקרונית או חשש ממשי לעיוות דין, וככלל אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בהחלטות מסוג זה.

נקבע כי סמכות בית המשפט ליתן סעדים זמניים לפי סעיף 16 קמה כבר עם קיומו של הסכם בוררות, גם אם טרם מונה בורר או החל הליך הבוררות, ולפיכך קביעה שלפיה אין בסיס לבקשה בהיעדר מינוי בורר – אינה תואמת את ההלכה הפסוקה.

כאשר מוגשת בקשה לסעד זמני מכוח סעיף 16 לחוק הבוררות, על בית המשפט לבחון אותה בהתאם למבחנים המקובלים בדין הכללי, ובהם:

- סיכויי ההליך העיקרי;
- מאזן הנוחות;
- שיקולי יושר, צדק ותום לב של מבקש הסעד.

עוד נקבע כי בקשה לסעד זמני לפי סעיף 16 תיבחן לפי המבחנים הכלליים: סיכויי ההליך, מאזן הנוחות ושיקולי יושר ותום לב, כאשר חוסר תום לב מהותי עשוי להצדיק דחיית הבקשה אף אם יתר המבחנים נוטים לטובת המבקש.

במקרה הנדון נקבע כי נקיטת הליכים מקבילים והסתרת מידע מבית המשפט פגעו בחובת תום הלב והצדיקו את דחיית הבקשה לסעד זמני.

ההלכה – בית המשפט מוסמך ליתן סעדים זמניים לפי סעיף 16(א)(5) לחוק הבוררות גם בטרם מונה בורר, ודי בקיומו של הסכם בוררות. עם זאת, בקשה לסעד זמני תידחה מקום שבו מבקש הסעד פעל בחוסר תום לב, גם אם יתר התנאים למתן הסעד היו עשויים להתקיים.

בתי משפט – פומביות הדיון ואיסור פרסום

סעיפים 70(ד), 70 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

איסור פרסומים [40/ב]

70. (ד) בית משפט רשאי לאסור כל פרסום בקשר לדיוני בית המשפט, במידה שהוא רואה צורך בכך לשם הגנה על בטחונו של בעל דין, עד או אדם אחר ששמו הוזכר בדיון או לשם מניעת פגיעה חמורה בפרטיות של אחד מהם, לשם מניעת פגיעה בפרטיות של אדם בשל חשיפת מידע רפואי עליו או לשם מניעת פגיעה בפרטיותו של אדם עם מוגבלות שכלית או של אדם עם מוגבלות נפשית, כהגדרתם בחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות, של אחד מהם.

בקשה לביטול איסור פרסום

70. (א) ציווה בית המשפט על איסור פרסום לפי סעיף 70(ד), (ה) או (ה1), רשאי מי שמעוניין בביטול האיסור, לרבות כלי תקשורת, להגיש לבית המשפט שנתן את הצו בקשה לביטול; בקשת הביטול תידון לפני דן יחיד.
(ב) היה מבקש הביטול כאמור בסעיף קטן (א) צד לבקשה לאיסור הפרסום, עליו להראות נסיבות חדשות המצדיקות את בקשת הביטול; לעניין זה, "נסיבות חדשות" – לרבות הזמן שחלף ממועד מתן צו איסור הפרסום.

ע"ח 25-05-48447 פלוני נ' מדינת ישראל: האם יש לאסור את פרסום תמונתו של נאשם שהורשע בעבירות מין חמורות, כאשר הבקשה הוגשה על ידי אחיו התאום בטענה לפגיעה בשמו הטוב ובחשש לזיהוי שגוי – וכיצד יש לאזן בין פגיעה נטענת זו לבין עקרון פומביות הדיון והאינטרס הציבורי בפרסום?
בית המשפט העליון הדגיש כי פומביות הדיון היא כלל חוקתי, ואיסור פרסום הוא חריג שיש לפרשו בצמצום. בהליך פלילי, ובמיוחד בעבירות מין, קיים אינטרס ציבורי מוגבר בפרסום. לאחר הרשעה חזקת החפות אינה חלה, והאינטרס הציבורי גובר.

נקבע כי איסור פרסום לפי סעיף 70(ד) מחייב בחינה דו־שלבית: קיומה של פגיעה חמורה בפרטיות ואיזון מול העניין הציבורי בפרסום. פגיעה בשם טוב או פגיעה נלווית בבני משפחה אינן מקימות כשלעצמן עילה לאיסור פרסום, במיוחד לאחר הרשעה.

עוד נקבע כי ניתן לצמצם חשש לפגיעה באמצעים מידתיים, כגון פרסום תמונת המורשע בצירוף שמו המלא, וכי ההרשעה מהווה נסיבה חדשה המצדיקה עיון מחדש וביטול איסור הפרסום בהתאם לאיזון הקבוע בחוק.

ההלכה – עקרון פומביות הדיון גובר גם כאשר פרסום תמונתו של עבריין מין מורשע עלול לפגוע בצד שלישי בלתי מעורב, ובלבד שהפגיעה אינה פגיעה חמורה בפרטיות. פגיעה בשם טוב או חשש לזיהוי שגוי אינם מצדיקים כשלעצמם איסור פרסום, במיוחד לאחר הרשעה. ניתן לאיין את הפגיעה באמצעות אמצעי מידתי, כגון פרסום התמונה בצירוף שמו המלא והבולט של המורשע.

בתי משפט – ביטול פסק דין כנגד צד ג'

תקנות 130, 131 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018

פסק דין בהעדר הגנה

130. נתבע שלא הגיש כתב הגנה בתוך המועד שנקבע לכך או שכתב ההגנה נמחק, רשאי בית המשפט לדרוש מהנתבע הוכחה מספקת של התביעה, כולה או מקצתה, או לתת פסק דין על יסוד כתב התביעה בלבד.

ביטול החלטה לפי צד אחד

131. נתן בית המשפט החלטה לפי צד אחד והגיש בעל הדין שנגדו ניתנה ההחלטה בקשת ביטול בתוך שלושים ימים מיום שהומצאה לו ההחלטה, רשאי בית המשפט לבטלה, בתנאים שייראו לו; הוראה זו לא תחול על פנייה לבית המשפט לפי תקנה 33(ד).

רע"א 79333-03-25 האגודה השיתופית כפר חב"ד מושב עובדים של חסידי לובאוויטש להתיישבות חקלאית שיתופית בע"מ נ' הוועדה המקומית לתכנון ובנייה שדות דן: האם פסיקתא שנתנה תוקף להסכמה לבטל אחת מהפקעות מהווה פסק דין חלקי וסופי, כך שצד שלא היה שותף להליך אינו יכול להצטרף בדיעבד לאותו הליך ולבקש את ביטולה, אלא חייב להגיש תביעה עצמאית או שמה ניתן לצרפו ולבטל את הפסיקתא במסגרת ההליך המתמשך.

בית המשפט העליון קבע:

הצד השלישי, שלא היה צד להליך בעת מתן הפסיקתא, הוא "צד זר" במובן הדיוני, גם אם היה "צד נחוץ" מהותית. כצד זר, אין לו אפשרות לתקוף את הפסק במסגרת אותו הליך; עליו להגיש תביעה עצמאית לביטול הפסק אם הוא פוגע בזכויותיו.

ההלכה – תרופתו של אדם אשר נפגע על ידי פסק דין שניתן במשפט בין שני בעלי דין אחרים היא הגשת תובענה לביטול פסק הדין, במידה שהוא פוגע בו, ודברים אלה יפים גם ביחס לפסק דין חלקי, לרבות פסק דין שניתן בהסכמה או פסק חפצי.

בתי משפט – הודעת צד ג' בתובענות ייצוגיות

רע"א 13698-10-24 רמי שבירו הנדסה בניה והשקעות בע"מ נ' נתלי רום שושני: האם במסגרת בקשה לאישור תובענה ייצוגית יש להתיר לנתבעת לשלוח הודעת צד שלישי, בטענה שאם תחויב – הצד השלישי צריך לשפותה או לשאת באחריות; והאם דחיית בקשה כזו היא החלטה שיש להתערב בה.

בית המשפט העליון קבע:

יש צורך בבחינת שיקולים של ביסוס החבות של הצד השלישי, תום לב, יעילות דיונית, חשש לסרבול ההליך ושיהוי. לנתבעת שמורה הזכות להגיש תביעה נפרדת נגד המדינה אם וככל שתחויב בהליך הייצוגי.

ההלכה – בית המשפט קבע שאין לצרף צד שלישי בתובענה ייצוגית בעקבות הגשת הבקשה בשיהוי ניכר, והנתבעת תוכל – אם תפסיד – לפעול נגד צד ג' בהליך נפרד. נתבע בהליך ייצוגי נדרש לקבל אישור מבית המשפט על מנת לשלוח הודעה לצד שלישי.

החלטה הדוחה בקשה לשיחת הודעה לצד שלישי היא "החלטה אחרת" ולא "פסק דין" ולכן ניתן לערער ברשות בלבד.

בתי משפט – פסק דין והחלטה אחרת

רע"א 54365-10-24 מרכז אגודת ישראל בארץ ישראל נ' מעונות ילדים בישראל קרית הילד ירושלים
המבחן המרכזי שהשתרש בפסיקה לסיווג החלטה כ"פסק דין" או כ"החלטה אחרת" הוא מבחן סופיות הדיון, העוסק בשאלה האם ההחלטה סיימה את ההליך בין הצדדים או שמא נותרה לבית המשפט מלאכה נוספת. במקרה דנן, אין הרבה מקום לספק כי החלטה של בית משפט המקבלת בקשה לעיכוב הליכים (להבדיל מהחלטה הדוחה בקשה שכזו) היא החלטה המסיימת את ההליך. אמנם, ההליך בין הצדדים נמשך במסגרת בוררות, אולם בכל הנוגע להליך בבית המשפט – זה תם עם מתן ההחלטה. החלטה המקבלת בקשה לעיכוב הליכים לצורך העברה לבורר היא פסק דין לעניין הסיווג בלבד כיוון שהליך הסתיים אבל יש להתייחס לערעור עליה ברשות. על פי סעיף 38 לחוק הבוררות. הערעור במחוזי יהיה במותב של שלושה (לקונה).

בתי משפט – משפט חוזר

סעיף 31 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984

משפט חוזר [9/ב-(א)-(ג)]

31. (א) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא רשאי להורות כי בית המשפט העליון או בית משפט מחוזי שיקבע לכך, יקיים משפט חוזר בענין פלילי שנפסק בו סופית, אם ראה כי נתקיים אחד מאלה:

(1) בית משפט פסק כי ראיה מהראיות שהובאו באותו ענין יסודה היה בשקר או בזיוף, ויש יסוד להניח כי אילו לא ראיה זאת היה בכך כדי לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(2) הוצגו עובדות או ראיות, העשויות, לבדן או ביחד עם החומר שהיה בפני בית המשפט בראשונה, לשנות את תוצאות המשפט לטובת הנידון;

(3) אדם אחר הורשע בינתיים בביצוע אותו מעשה העבירה, ומהנסיבות שנתגלו במשפטו של אותו אדם אחר נראה כי מי שהורשע לראשונה בעבירה לא ביצע אותה.

(4) נתעורר חשש של ממש כי בהרשעה נגרם לנידון עיוות דין.

(ב) הרשות לבקש משפט חוזר נתונה לנידון וליועץ המשפטי לממשלה; מת הנידון – תהיה הרשות האמורה גם לבן-זוגו ולכל אחד מצאצאיו, הוריו, אחיו או אחיותיו.

(ג) במשפט חוזר יהיו לבית המשפט העליון או לבית משפט מחוזי כל הסמכויות הנתונות לבית משפט מחוזי במשפט פלילי והנתונות לבית המשפט העליון בערעור פלילי, פרט לסמכות להחמיר בעונש; בית המשפט רשאי לתת כל צו הנראה בעיניו כדי לפצות נידון שנשא ענשו או חלק ממנו ושהרשעתו בוטלה כתוצאה מן המשפט החוזר, או לתת כל סעד אחר; מת הנידון – רשאי בית המשפט לתת צו כאמור לטובת אדם אחר.

(ד) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא או שופט אחר של בית המשפט העליון שקבע לכך הנשיא או הרכב כאמור, רשאי, בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה, להורות על זיכוי של נידון אם נוכח כי נתקיימה אחת העילות למשפט חוזר כאמור בסעיף קטן (א), אך לאור נסיבות הענין אין תועלת בקיומו של משפט חוזר.

מ"ח 66581-09-24 ג'מיל סרור נ' מדינת ישראל: מהו הרף הראייתי הנדרש לצורך קיום משפט חוזר לפי סעיף 31(א)(2) לחוק בתי המשפט, מקום שבו הוצגו ראיות חדשות הכוללות חזרה מעדות מרכזית וטענות לתיאום גרסאות, והאם די בפוטנציאל ממשי לשינוי תוצאת ההרשעה – גם ללא הוכחת ודאות לזיכוי – כדי להורות על משפט חוזר?

בית המשפט העליון הבהיר כי משפט חוזר הוא הליך חריג, אך אין צורך להוכיח שהראיות החדשות יביאו בוודאות לזיכוי. די בכך שהן בעלות אמינות לכאורית ויוצרות אפשרות ממשית לשינוי תוצאת המשפט. בשלב זה אין נבחנת מהימנות העדים לגופה.

נקבע כי כאשר ההרשעה נשענת על תשתית ראייתית שברירת, ראיות חדשות הפוגעות בליבת מהימנות עדי התביעה או מצביעות על אפשרות חלופית לביצוע העבירה עשויות להצדיק משפט חוזר, גם אם אינן סותרות חזיתית ממצאים קודמים. חזרת עד מרכזי מעדותו עשויה לשאת משקל מכריע.

עוד הודגש כי אין די בספקולציות, אך גם אין צורך להוכיח את אמיתות הראיות – עליהן להציג פוטנציאל ממשי, קוהרנטיות והיגיון נסיבתי.
לבסוף נקבע כי אין להתנות משפט חוזר בהרשעה בעבירה חלופית, שכן החוק מאפשר הסכמה לקיומה של עילה בלבד ולא לתוצאת ההליך. הסכמת המדינה לקיום משפט חוזר מהווה אינדיקציה לפוטנציאל ממשי לשינוי ההרשעה, וחזרה ממנה מטעמים לא ראייתיים מחלישה את התנגדותה.

ההלכה – כאשר מוגשות ראיות חדשות בעלות אמינות לכאורית, אשר מערערות את אבני היסוד העובדתיות והמהימנותיות של ההרשעה, ויוצרות אפשרות ממשית לשינוי תוצאת המשפט לטובת הנידון – יש להורות על קיום משפט חוזר, גם אם אין ודאות לזיכוי, וגם אם המדינה מתנגדת לכך בדיעבד.